

José F. A. Oliver

Karácsonyi vásár, például

A szép dolgok
Többé már nem
Szépek, habár

A szép dolgok
Akkoriban mások voltak, mint te

A szép dolgok
Elvesztették a
Nevüket, mert
Te
Nem vagy már,
Aki megnevezné őket.

feketemilán

Bjorn Hayernek

Apám átalakult a Gotthardon
Nem és mégis
Lehazudta munkáskezzeit
Idegen hó alatt. Azt mondta
Hideg van a hazugságok hidegebbek és az évek későbbiek
A nyelvét is elvesztette
A migráció kreált jegén.

Egymást nézve (nemeget)
Ő és a kezei és némáracsizolt a kérdés
Hol maradunk? Aztán
Volt a halál es ott
Megtalálod őt. Itt.

Bak Rita fordításai

José F.A. Oliver (1961) Spanyol származású német költő. Romanisztikát, germanisztikát és filozófiát tanult a Freiburgi Egyetemen Breisgauban. Verseket, elbeszéléseket és kultúrpolitikai témájú esszéket ír. Néha énekelve adja elő verseit.

Szerhij Zsadan

Donbász gombái

Donbász tavasszal ködbe süllyed, a nap pedig a dombok mögé bújik.
Ezért kell ismerni a helyeket,
tudni kell, kivel lehet tárgyalni.

Az egykori szivattyúműhely dolgozója volt
a férfi, akit meggyötört az alkoholizmus.
– Mi – mondta a találkozásunkkor –, a szivattyúműhely dolgozóit,
mindig is a proletariátus elitjéhez tartoztunk, aha, az elitjéhez.
Annak idején, amikor minden elbaszódott, sokan
feladták. Csak a szivattyúműhely
dolgozói nem, csak mi nem.
Aztán összegyűjtöttük a független bányász szakszervezeteket,
elfoglaltuk az egykori üzem három épületét
és elkezdtünk gombát termesztetni.

– Gombát? – hitetlenkedtem.
– Ja, gombát. Kaktuszokat akartunk termesztetni meszkalinnal, de nálunk,
Donbászban, nem teremnek a kaktuszok.

Tudod mi a lényeg a gombatermesztésnél?
A lényeg, hogy beállj, bizony, haver – a lényeg, hogy beállj.
Mi – beállunk, nekem elhíheted, most is be vagyunk állva, talán azért, mert
még mi vagyunk a proletariátus elitje.

Na, de visszatérve – elfoglaltunk három épületet és elültettük a gombáinkat.
Na, és ott a munka öröme, a kényelem érzése,
tudod, a teljesítménynek a mámorító érzése.
És a lényeg – mindenki be van állva. Mindenki be van állva gomba nélkül is!

A problémák már néhány hónapja elkezdődtek. A miénk egy komoly
környék, magam láttam, nemrég gyújtottak fel egy benzinkutat,
ráadásul a zsaruk mindenkit elkaptak, még betankolni sem
érkeztek, úgy akarták felgyújtani zsarustól.
És akkor az egyik banda úgy döntött, megkörnyékez minket, elviszi
a gombáinkat, el tudod képzelni? Szerintem, a helyünkben bárki
beadta volna a derekát, ez a rendje – mindenki beadja a derekát,
mindenki a saját társadalmi státusza szerint.

De összegyűltünk és átgondoltuk – nincs gond, a gombákkal nincs gond,
de ez nem a gombákról szól, és nem a kényelemérzetről,
és még csak nem is a szivattyúműhelyről, bár ezen vitatkoztunk.
Egyszerűen átgondoltuk – most jön a szüret, megnőnek

a gombáink, megnőnek és mondhatni, learatják,
és mit mondjunk a gyermekeinknek, hogyan nézzünk a szemükbe?
Egyszerűen vannak dolgok, amiért felelős vagy, amelyeknek
nem tudsz ellenállni.
Itt felelsz a penicillinedért,
én pedig a sajátoméért.

Egyszóval, megöltük őket a gombaültetvényeken. Ott ütöttük le
őket. És amikor a gombák meleg szíveire estek,
arra gondoltunk:

Minden, amit saját kezdeddel csinálsz, neked dolgozik.
Minden, amit keresztül engedsz a lelkiismereteden, egy
ritmusra ver a szíveddel.
Ezen a földön maradtunk, hogy gyermekeinknek ne kelljen
messzire menni a sírjainkig.
Ez a mi szabadságunk szigete,
a falusi mezőgazdaságunk
kitágult tudata.
Penicillin és Kalasnyikov – a harc két szimbóluma,
Castro Donbászban vezeti a partizánokat
a ködös gombaültetvényeken keresztül
az Azovi-tengerig.

– Tudod – mondta nekem –, esténként, amikor mindenki elalszik,
és a sötét föld magába szívja a ködöt,
még az álmaimban is érzem, ahogy a föld a nap körül kering,
és hallgatom, hallgatom, hogyan nőnek

Donbász gombái, az éjszaka néma kimérái,
előjönnek a semmiből, kinőnek a szén alól,
amíg a szívek úgy pihennek, mint a liftek az éjszakai házakban,
Donbász gombái nőnek, és nőnek, nem engedik a kintól
meghalni sem a kétségbeesettet, sem az elveszettet,
ezért van az, haver, hogy amíg együtt vagyunk,
addig van kinek felásni ezt a földet,
felfedezve meleg belsejében
fekete színét a halálnak,
és fekete színét az életnek.

Nagy Tamás fordítása

Szerhij Zsadan (1974) ukrán költő, író, műfordító. Több mint 20 könyve jelent meg. A kortárs ukrán irodalom egyik kiemelkedő képviselője. Jelenleg Harkivban él.

HORVÁTH LÁSZLÓ: Forrásban – 1988